

ВИСНОВОК
кафедри української мови Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації «Традиції української художньо-історичної прози у творчості
Івана Корсака»
аспірантки кафедри історії української літератури та
компаративістики
ТОКАР Наталії Володимирівни

Кафедра української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка – структурний підрозділ, який реалізує освітньо-наукову програму зі спеціальності 035 Філологія і здійснює підготовку здобувачів ступеня доктора філософії з цієї спеціальності, на розширеному засіданні кафедри, яке відбулося 13 березня 2024 року у змішаному форматі, провела публічну презентацію та обговорення дисертації «Традиції української художньо-історичної прози у творчості Івана Корсака» аспірантки кафедри історії української літератури та компаративістики Токар Наталії Володимирівни.

У презентації та обговоренні дисертації Токар Наталії Володимирівни взяли участь члени кафедри української мови, кафедри історії української літератури та компаративістики, кафедри германських мов і зарубіжної літератури, зокрема: доповідач – аспірантка кафедри історії української літератури та компаративістики Токар Н.В.; завідувач кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Беркешук І.С., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови Марчук Л.М., доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови, учений секретар Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, керівник науково-дослідної лабораторії діалектологічних досліджень Коваленко Н.Д., доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Коваленко Б.О., доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Попович А.С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Шеремета Н.П., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Дзюбак Н.М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Ладиняк Н.Б., кандидат філологічних наук, старший викладач Шевчук З.С., завідувач кафедри історії української літератури та компаративістики, кандидат філологічних наук, доцент Починок Л.І., кандидат філологічних наук, ст. викладач Щегельський В.В., кандидат філологічних наук, старший викладач старший викладач Расевич Л.П., асистент Трофимюк О.Ю., доктор філологічних наук, професор Рарицький О.А., доктор філологічних наук, професор Волковинський О.С., завідувач кафедри германських мов і зарубіжної літератури, кандидат філологічних наук Сліпачук Н.М., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германських мов і зарубіжної літератури Кеба О.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури

Шаповал О.Г., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури Голубішко І.Ю., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури Кришталюк Г.А., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Гнатенко С.О.

На основі презентації та обговорення дисертації Токар Н.В. «Традиції української художньо-історичної прози у творчості Івана Корсака» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія структурний підрозділ – кафедра української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка зробила такий висновок:

Актуальність теми. Дисертація Токар Наталії Володимирівни на тему «Традиції української художньо-історичної прози у творчості Івана Корсака» на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія зумовлена потребою введення в науковий літературознавчий дискурс історичного доробку І. Корсака, творчість якого увібрала кращі традиції української художньо-історичної прози. Важливість тематики й проблематики його романів спричинена необхідністю національно-осмислення минулого крізь призму соціальних потрясінь сьогодення. Адже саме національно-патріотична, інтелектуально-філософська й морально-етична складові формують авторські риси творчої індивідуальності, які до цього часу залишаються поза увагою науковців. Постає потреба у всебічному дослідженні творчості письменника як з погляду новаторства, так і в контексті тяглості українського літературного процесу загалом та історичної прози зокрема.

Тема дисертаційної роботи затверджена на засіданні вченої ради Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка від 29 листопада 2022 року (протокол №11).

Дисертаційне дослідження виконано згідно з комплексною темою кафедри історії української літератури та компаративістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка «Проблеми традицій і новаторства в українській літературі: компаративні аспекти» (державний реєстраційний номер 0116U008412).

Наукова новизна. Дисертація Токар Н.В. є першим комплексним дослідженням історичної прози І. Корсака в контексті українського історичного роману. Вперше, спираючись на публіцистику Івана Корсака, викладено цілісну біографію з акцентом на чинниках формування світогляду митця; досліджено художню та історичну правду у творчому доробку Івана Корсака. Вперше було висвітлено питання гендеру в історичній романістиці. Визначені першоджерела національної свідомості в прозовому доробку І. Корсака. Осмислено жанрову природу та її модифікації в романах письменника. На теоретичному рівні обґрунтовано визначення поняття неомодернізму в значенні поєднання рис модернізму й постмодернізму. Досліджено форми психологізму, які визначають загальну психологічну напругу творів, визначено форми хронотопу та способи його вираження в історичних романах митця.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

Дослідження здобувачки дало змогу досягнути самобутність творчості І. Корсака, а саме: розкрити погляд митця на історичні події та постаті у зв'язку із сьогоденням, проаналізувати проблематику й поетику художнього доробку в контексті традицій українського історичного роману, осмислити національний компонент творів. Було систематизовано відомості про жанр історичного роману, його розвиток в українському літературному процесі.

Результати роботи можуть бути застосовані у викладанні курсу історії української літератури кінця ХХ – поч. ХХІ століття, у подальших дослідженнях творчості І. Корсака, а також під час розробки спецкурсів і спецсеминарів, при підготовці навчальних посібників та підручників для студентів гуманітарних спеціальностей, при написанні курсових, дипломних, магістерських робіт.

Обґрунтованість і достовірність наукових результатів та висновків, одержаних у дисертаційній роботі Токар Н.В., обумовлені логічністю та послідовністю викладу матеріалів рукопису, наявністю висновків до кожного розділу та загальних висновків. Основні положення та висновки дисертації були оприлюднені на чотирьох міжнародних, двох всеукраїнських та трьох загальноуніверситетських конференціях. Наукова робота Токар Н.В., присвячена дослідженню творчості І. Корсака, є самостійною та цілісною працею, що збагачує розвиток українського літературознавства. Підтверджуємо відсутність текстових запозичень без посилання на джерело.

Здобувачка показала високий рівень теоретичної підготовки та всебічну обізнаність з науковими літературознавчими працями, методами та прийомами дослідження художнього тексту.

Особистий внесок здобувачки. Дослідження традицій української художньо-історичної прози у творчості Івана Корсака виконано дисертанткою самостійно. Усі публікації, крім розділу в зарубіжній колективній монографії, одноосібні. Розділ колективної монографії виконано у співавторстві з науковим керівником І. Бойцун. Внесок здобувачки становить 80 %, внесок І. Бойцун – 20 %.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертації оприлюднено на загальноуніверситетських, всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях: ХХІХ Всеукраїнській науковій інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» (Переяслав-Хмельницький, 26 січня 2017 року); International Scientific Conference «Topical Issues of Science and Education» (Warsaw, Poland, July 17, 2017); Міжнародній науковій конференції «Нефікційна література: статус, еволюція, рецепція, поетика від давнини до сучасності» (Луцьк, 20–21 квітня 2018 року); VI Міжнародній науковій конференції «Художні феномени в історії та сучасності» («Пам'ять та ідентичність») (Харків, 03–04 квітня 2020 року); XIV науковій конференції молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Кам'янець-Подільський, 01 листопада 2022 року); Всеукраїнській науковій конференції «Література й історія» (Запоріжжя, 17-18 листопада 2022 року); XV

науковій конференції молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Кам'янець-Подільський, 01 листопада 2023 року); XXI Міжнародній конференції з актуальних проблем лінгвістики й лінгводидактики (Харків, 6–7 березня 2024 року); Науковій конференції викладачів, докторантів і аспірантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2023 році (Кам'янець-Подільський, 12–13 березня 2024 року).

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувачки в публікації.

Основні положення дисертаційної роботи Токар Н. В. відображено в 13 наукових працях, зокрема, 5 – у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (4 з яких включені до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International) (Підпункт 1 пункту 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.), 1 – у наукових виданнях країн Європейського Союзу, які включені в міжнародні наукометричні бази (Австрія, 2019), 1 – в розділі закордонної колективної монографії у співавторстві з науковим керівником І. Бойцун (Латвія, 2020), 6 публікацій апробаційного характеру.

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації
Публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Токар Н. Епістолярій Пантелеймона Куліша як жанроутворюючий чинник художньо-біографічних творів. *Волинь філологічна: текст і контекст. Література non-fiction: зб. наук. праць.* Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Л. Українки. 2018. Вип. 25. С. 238–250. ISSN: 2304-9383. URL: <https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/798>
2. Токар Н. Жанрові модифікації історичного роману у творчості Івана Корсака (на прикладі романів «Завойовник Європи», «Перстень Ганни Барвінок», «Корона Юрія II»). *Література та культура Полісся.* № 91. Серія «Філологічні науки». 2018. № 10. С. 128–141. ISSN (Print): 2520-6966. ISSN (Online): 2618-0022. DOI: <https://doi.org/10.31654/2520-6966-2018-10f-91-128-141> URL: <https://lkr.ndu.edu.ua/index.php/polissia/article/view/56>
3. Токар Н. Історична проза Івана Корсака у критичних і наукових дослідженнях. *Закарпатські філологічні студії: зб. наук. праць.* Ужгород: Ужгород. нац. ун-т. 2019. Вип. 9, т. 2. С. 134–142. ISSN: 2663-4899. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/33180>
4. Токар Н. Художня та історична правда в романі І. Корсака «Завойовник Європи». *Філологічні науки: наук. ж-л.* Полтава: Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. 2019. Вип. 31. С. 40–46. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2490.2019.31> URL: <https://philstudies.pnpu.edu.ua/article/view/195715>
5. Токар Н. Фольклорні мотиви історичних романів Івана Корсака. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: наук. зб. Серія історична та філологічна.* Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. 2023.

Публікації у наукових виданнях країн Європейського Союзу, які включені в міжнародні наукометричні бази

6. Boitsun I., Tokar N. Methods of psychological portratyal of heroes in Ivan Korsak's novelistic works. Modern researches in philological sciences: collective monograph. Riga: Baltija Publishing, 2020. 456 p. PP. 339–354. ISBN 978-9934-588-37-2.

URL: http://www.baltijapublishing.lv/download/monograph/colmomo_fil/colmomo_fil.pdf

7. Tokar N. Gender research of Ivan Korsak's historical heroes. *European Journal of Literature and Linguistics: scientific journal*. Vienna, Austria, 2019. № 3. PP. 39–43. ISSN 2310-5720. URL:

https://www.researchgate.net/profile/Murad_Al_Kayed2/publication/337772412_collocations_of_thr_body_part_hand_in_English_and_Arabic/links/5de9709ca6bfdcc28370936bb/collocations-of-thr-body-part-hand-in-English-and-Arabic.pdf

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Токар Н. Неомодернізм, постпостмодернізм, метамодернізм: до проблем дефініції. *Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: тези доп. XV наук. конф. молодих вчених, асп. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту (Кам'янець-Подільський, 01 листоп. 2023 р). Кам'янець-Подільський, 2022. Вип. 15. С. 295–298.

URL: http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7668/Yang_23_V15.pdf?sequence=3&isAllowed=y

9. Токар Н. Генеза світоглядної та творчої манери Івана Корсака. *Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: тези доп. XIV наук. конф. молодих вчених, асп. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту (Кам'янець-Подільський, 01 листоп. 2022 р). Кам'янець-Подільський, 2022. Вип. 14. С. 51–53.

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6873>

10. Токар Н. Історична пам'ять нації як сюжетотворчий елемент роману Івана Корсака «Корона Юрія II». *Художні феномени в історії та сучасності («Пам'ять та ідентичність»)*: тези доп. VI Міжнар. наук. конф. (Харків, 03–04 квіт. 2020 р). Харків: Бровін О. В., 2020. С. 103–105. URL: <http://foreign-languages.karazin.ua/resources/1b3d73575bb410854d6dff46a99ede05.pdf#page=104>

11. Токар Н. Український історичний роман: проблеми розвитку та перспективи. *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку*: матер. XXIX Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.: зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 29. С. 244–247.

12. Токар Н. Архетипна структура образу старця в романі Івана Корсака «Завойовник Європи». *Proceedings of the International Scientific Conference. "Topical Issues of Science and Education"* (Warsaw, Poland, July 17, 2017) Vol. 2. PP. 37–41. URL: https://www.academia.edu/44333286/Poland_v

Публікації, у яких додатково відображено наукові результати дисертації

13. Токар Н. Художнє осмислення національної свідомості в прозі Івана Корсака. *Українська мова і література в школі*. 2020. № 5. С. 20–26.

Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація написана фаховою науковою українською мовою. Положення викладені послідовно, логічно й об'єктивно. В роботі застосована загальноновизнана наукова термінологія. Стиль викладення результатів дослідження забезпечує доступність сприйняття. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., наказів Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» і від 31.05.2019 р. № 759 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р.».

Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту

За фаховим спрямуванням, науковою новизною та практичним значенням дисертаційна робота Токар Н.В. відповідає спеціальності 035 Філологія. Здобувачка успішно виконала освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Токар Наталії Володимирівни «Традиції української художньо-історичної прози у творчості Івана Корсака».

2. Констатувати, що робота Токар Наталії Володимирівни «Традиції української художньо-історичної прози у творчості Івана Корсака» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами) і може бути рекомендована до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка у галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Результати відкритого голосування:

присутні 22 особи:

«за» – 22, «проти» – 0, «утримались» – 0.

Голова засідання:

доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри української мови

Наталія КОВАЛЕНКО

